

EUROPA-
KOMMISSIONEN

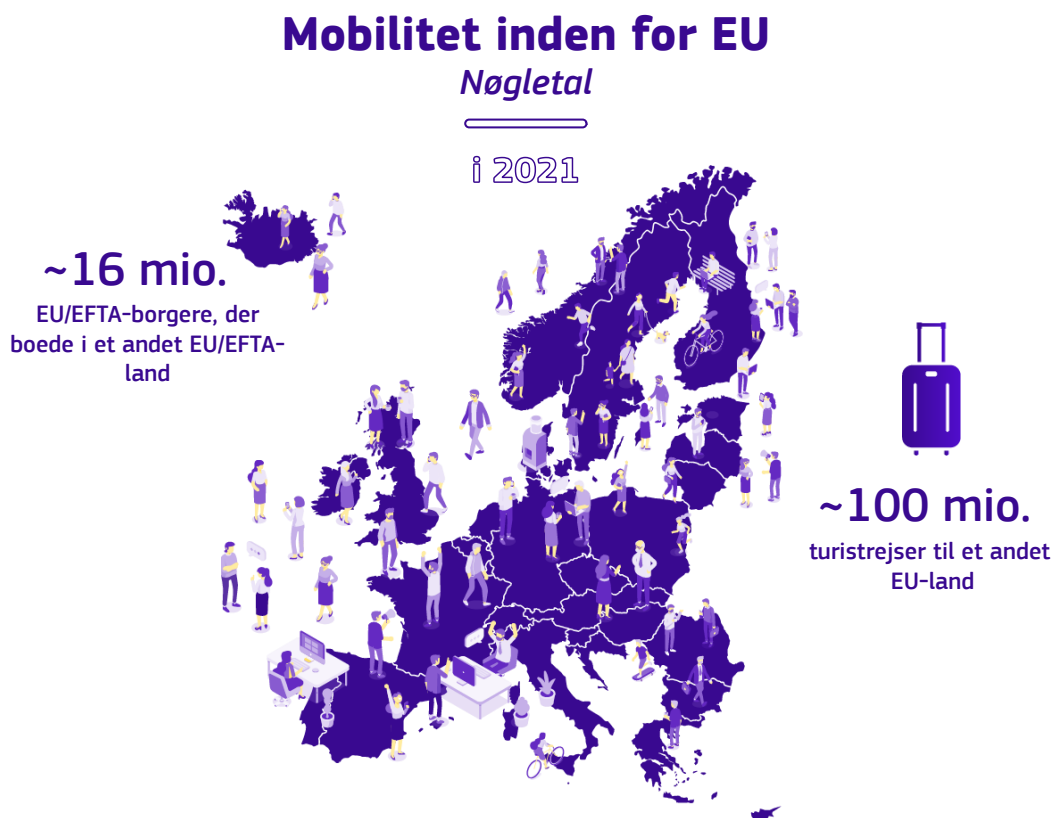
Bruxelles, den 6.9.2023
COM(2023) 501 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**om digitalisering af koordinationen af de sociale sikringsordninger: fremme af den frie
bevægelighed i det indre marked**

1. Indledning

I år kan vi fejre **30-års jubilæet for det indre marked¹ og unionsborgerskabet**, som begge sætter fokus på **retten til fri bevægelighed som et vigtigt resultat af den europæiske integration**. Over 55 % af borgerne mener, at denne ret er til gavn for den europæiske integration, for arbejdsmarkedet og for den enkelte unionsborger i almindelighed, mens 84 % af borgerne mener, at den er til gavn for deres lands økonomi². Mobilitet inden for EU giver folk mulighed for at "opleve Europa", få adgang til bredere muligheder for at studere, arbejde og leve samt mulighed for at erhverve nye færdigheder. Det bidrager også til at øge produktiviteten og afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder³.

Statistikker fra årsrapporten om arbejdskraftmobilitet inden for EU 2022 og Eurostat

Reglerne om koordinering af de sociale sikringsordninger⁴, der stammer helt tilbage fra starten af den europæiske integration, **beskytter borgernes sociale sikringsrettigheder, når de flytter inden for Europa**. De garanterer, at folk fortsat modtager deres ydelser (f.eks. aldersydelse, arbejdsløshedsunderstøttelse eller familiedydelser) og er dækket af sundhedssikring, selv om de rejser eller flytter til et andet EU-land. Moderniseringen af disse

¹ Meddelelse fra Kommissionen: 30 år med det indre marked.

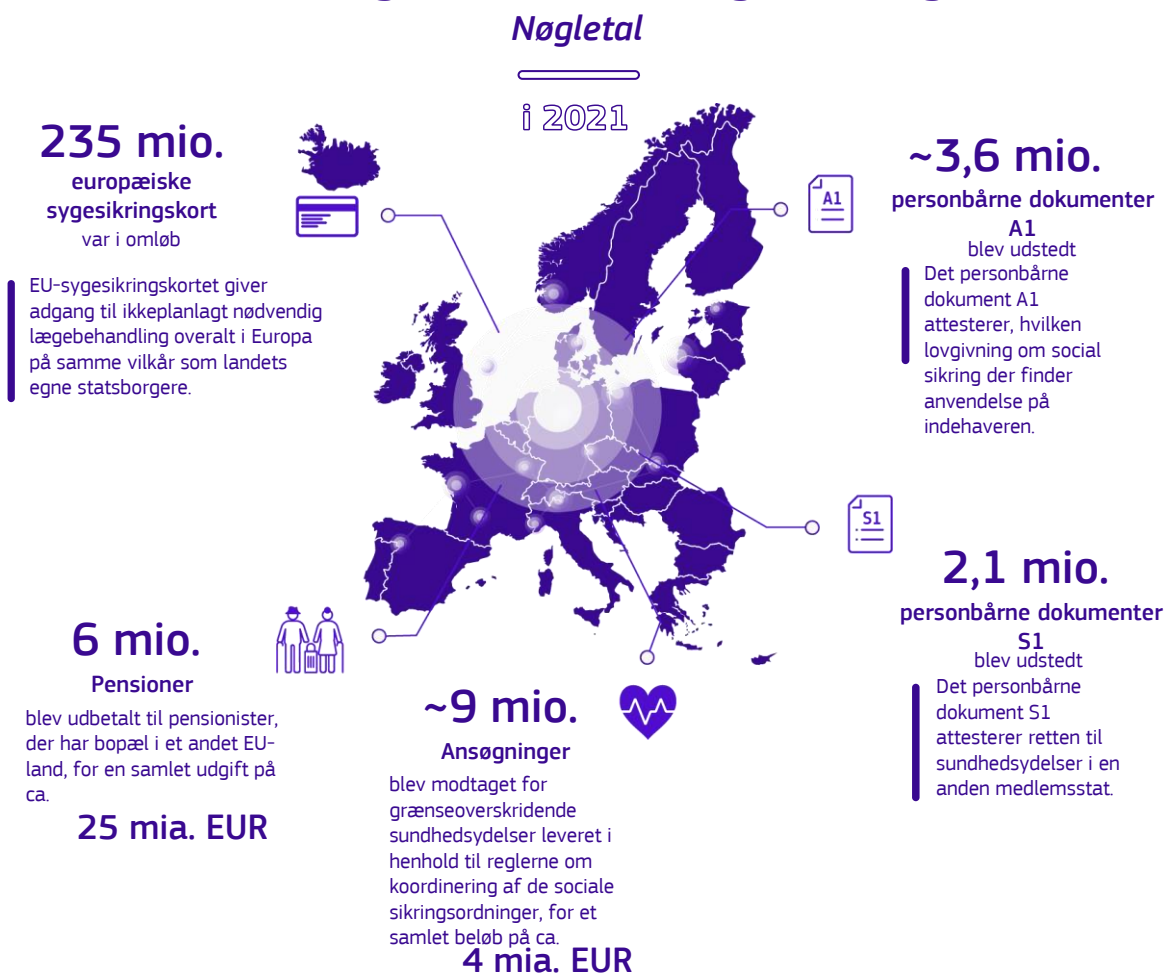
² Eurobarometerundersøgelser: "Intra-EU labour mobility after the pandemic", tilgængelig via linket: Intra-EU labour mobility after the pandemic - December 2022 - Eurobarometerundersøgelse (europa.eu), og [European Union Citizens and Democracy – July 2020](#).

³ Europa-Parlamentets Forskningstjeneste (2020) — "Coronavirus and the cost of non-Europe" og OECD Economic Survey: Euro Area 2021, OECD Publishing, Paris.

⁴ Forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og forordning (EF) nr. 987/2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 Disse forordninger gælder også for Norge, Island, Liechtenstein og Schweiz. Der findes særlige regler i aftalerne med Det Forenede Kongerige.

regler er i øjeblikket til forhandling i Europa-Parlamentet og Rådet⁵.

Koordinering af socialsikringsordninger

Statistikker fra koordinering af de sociale sikringsordninger i hovedtræk 2022 (32 lande EU, EFTA og UK)

Samtidig er der stadig et **stort potentiale til at forbedre koordineringen af de sociale sikringsordninger og støtte fair arbejdskraftmobilitet gennem yderligere digitalisering** af dette område som led i bestræbelserne på at fremskynde den digitale omstilling i Europa, mindske den administrative byrde og forbedre den europæiske økonomis konkurrenceevne.

Borgere og virksomheder, som befinder sig i en grænseoverskridende situation, oplever ofte udfordringer i deres møde med socialsikringsinstitutioner, arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere. Procedurene for dokumentation og kontrol af socialsikringsrettigheder kan være tidskrævende og administrativt besværlige, da de ofte kræver fysisk tilstedeværelse og fysiske dokumenter — "personbårne dokumenter"⁶, herunder det europæiske sygesikringskort. Virksomhederne kan blive mødt med store administrative omkostninger og forhindringer, navnlig når de sender deres ansatte ud for midlertidigt at arbejde i udlandet⁷. Disse hindringer kan have en afskrækkende virkning på borgere, der ønsker at udøve deres ret til fri bevægelighed, og på virksomheder, der ønsker at drive forretning i udlandet og høste fordelene ved det indre marked. De blev fremført som vigtige punkter for borgerne på

⁵ COM(2016) 815 final.

⁶ Se [standardformularer for sociale sikringsrettigheder — Your Europe \(europa.eu\)](https://europa.eu/your-europe).

⁷ Den administrative byrde, som reglerne om udstationering af arbejdstagere medfører, er en af de største hindringer for det indre marked ifølge [Kommissionens opgørelse](#) af hindringer fra 2020.

konferencen om Europas fremtid og i borgerpanelet om læringsmobilitet⁸.

På trods af de initiativer, der er iværksat i de seneste år for at forbedre informationsudvekslingen, har socialsikringsinstitutioner, sundhedstjenesteydere og arbejdstilsyn også problemer med at få adgang til og udveksle data på grund af den manglende interoperabilitet mellem de nationale systemer. Det kræver også omkostninger, f.eks. til udstedelse og kontrol af rettighedsdokumenter, behovet for regelmæssigt at erstatte dem og risikoen for svig og fejl i forbindelse med personbårne dokumenter og ukorrekt anvendelse af EU-sygesikringskortet⁹.

Europa-Parlamentet¹⁰, medlemsstaterne, socialsikringsinstitutionerne og arbejdsmarkedets parter har også opfordret til, at der gøres en indsats på EU-plan og nationalt plan for yderligere at forenkle procedurerne for borgere og virksomheder, mindske administrative hindringer og bevæge sig i retning af mere interoperable, sammenkoblede og automatiserede sociale sikringsordninger. Dette var en af de vigtigste konklusioner fra en konference på højt plan om digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger (ESSPASS) og arbejdskort, der blev afholdt den 1. marts 2023, hvor der også blev opfordret til større klarhed omkring de forskellige EU-initiativer, og hvordan de supplerer hinanden.

For at imødekomme disse opfordringer og tackle de udfordringer, som borgere og virksomheder står over for, giver denne meddelelse et overblik over de eksisterende initiativer som led i det overordnede digitale landskab og foreslår yderligere foranstaltninger, der skal træffes på kort og mellemlang sigt.

Yderligere digitalisering af dette område kan:

- mindske administrative hindringer og omkostninger for mobile borgere og virksomheder, der driver virksomhed i udlandet, herunder små og mellemstore virksomheder (SMV'er), gennem bedre digitale oplevelser, når de kommunikerer med offentlige organer med henblik på social sikring
- øge kvaliteten af de offentlige tjenester og effektiviteten af koordineringen af de sociale sikringsordninger
- forbedre udvekslingen af oplysninger og samarbejdet mellem institutionerne gennem bedre interoperabilitet, automatisering og datadeling
- mindske risikoen for fejl og socialt bedrageri, herunder svig i forbindelse med forfalskning af dokumenter, og dermed styrke beskyttelsen af personer og fair arbejdskraftmobilitet.

Denne meddelelse bidrager til EU's bestræbelser på at fremskynde Europas digitale omstilling og fremme en menneskecentreret tilgang til digitalisering. Et centralt mål for **politikprogrammet for det digitale årti**¹¹ er at sikre, at vores digitale miljø er inklusivt, og at der er adgang til offentlige tjenester samt sundheds- og plejetjenester i et pålideligt og sikkert onlinemiljø for alle. Programmet fastsætter konkrete mål for digitalisering af offentlige

⁸ [konferencen om Europas fremtid – afsluttende rapport](#) og [Anbefaling 20 fra borgerpanelet om læringsmobilitet](#).

⁹ Der findes flere oplysninger om svig og fejl i forbindelse med personbårne dokumenter og ukorrekt anvendelse af EU-sygesikringskortet i: [Fraud and errors in the field of EU social security coordination](#) og [Cross-border healthcare in the EU under social security coordination – reference year 2021](#).

¹⁰ Se Europa-Parlamentets beslutninger: [P9_TA\(2020\)0371](#); [P9_TA\(2020\)0284](#); [P9_TA\(2021\)0007](#); [P9_TA\(2021\)0249](#); [P9_TA\(2020\)0176](#); [P9_TA\(2021\)0473](#); [P9_TA\(2023\)0203](#).

¹¹ [Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse \(EU\) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030](#). Ifølge en nylig [Eurobarometer](#) mener 74 % af EU-borgerne, at digitale teknologier vil være vigtige i deres liv inden 2030, navnlig for at få adgang til onlinetjenester, også i andre EU-lande.

tjenester, navnlig at 100 % af de centrale offentlige tjenester skal være tilgængelige online senest i 2030. Politikprogrammet for det digitale årti omfatter også mål for digitale færdigheder, f.eks. at 80 % af de 16-74-årige som minimum har grundlæggende digitale færdigheder. Forbedring af digitale færdigheder er et af hovedmålene for det **europæiske år for færdigheder**¹².

Den europæiske erklæring om digitale rettigheder og principper¹³ bekræfter borgernes centrale rolle i den digitale omstilling og fremhæver betydningen af databeskyttelse og -sikkerhed samt inklusion og tilgængelighed. Alle bør også frit kunne vælge, om de ønsker at bruge digitale værktøjer eller ej.

2. Udnyttelse af digitaliseringens muligheder for at støtte fri bevægelighed og fair arbejdskraftmobilitet

2.1 Tværsektorielle EU-initiativer, der er relevante for koordineringen af de sociale sikringsordninger

Digitaliseringen af offentlige tjenester er afgørende for at opbygge moderne, effektive forvaltninger, der imødekommer borgernes og virksomhedernes behov — ved at give dem tilgængelige og gnidningsløse digitale oplevelser — og bidrage til et vellykket europæisk indre marked.

Der er gjort en stor indsats på EU-plan for at sætte skub i denne udvikling. Flere tværsektorielle EU-initiativer til støtte for udviklingen af grænseoverskridende digitale offentlige tjenester skaber et solidt grundlag for yderligere digitalisering inden for koordinering af de sociale sikringsordninger.

¹² [Det europæiske år for færdigheder.](#)

¹³ [Den europæiske erklæring om digitale rettigheder og principper.](#)

Forordningen om den fælles digitale portal¹⁴ kræver, at medlemsstaterne sikrer, at borgere og virksomheder kan få adgang til og gennemføre 21 administrative procedurer fuldt ud online senest den 12. december 2023¹⁵ med adgang til nationale procedurer via **webstedet Dit Europa**¹⁶ og modtage resultatet elektronisk. Tre af disse procedurer vedrører området for koordinering af social sikring: anmodningen om at fastslå, hvilken socialsikringslovgivning der gælder for indehaveren (hvoraf resultatet er det personbårne A1-dokument), ansøgninger om det europæiske sygesikringskort og anmodninger om pensionsberegninger.

Det **tekniske engangssystem**, som er under udvikling, skal gøre det muligt for de nationale myndigheder automatisk at udveksle dokumenter og oplysninger, der er nødvendige for disse 21 procedurer, som krævet i forordningen om den fælles digitale portal. Målet er at genbruge oplysninger, som andre forvaltninger i Europa allerede ligger inde med i elektronisk format, således at borgere og virksomheder ikke pålægges yderligere byrder.

Rammen for den europæiske digitale identitet¹⁷ vil gøre det muligt for personer og virksomheder at identificere sig og lagre en bred vifte af dokumenter i elektronisk format i deres europæiske digitale ID-tegnebog såsom kørekort, elektroniske recepter (e-recepter) og andre medicinske dokumenter, dokumentation for uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer og socialsikringsattester.

Den foreslåede **forordning om et interoperabelt Europa**¹⁸ vil etablere en samarbejdsramme for offentlige forvaltninger i hele EU med henblik på at nå til enighed om fælles interoperabilitetsløsninger og bidrage til, at de i højere grad kan genbruges i forbindelse med udformningen af grænseoverskridende offentlige tjenester. Både borgere og virksomheder vil drage fordel af mere effektive offentlige tjenester takket være øget interoperabilitet, bedre sammenkoblede digitale offentlige forvaltninger og forbedret datadeling på tværs af alle sektorer og EU-lande.

2.2 Digitale initiativer inden for koordinering af social sikring

Ud over de tværsektorielle EU-initiativer er der iværksat specifikke initiativer for at digitalisere koordineringen af de sociale sikringsordninger og imødegå udfordringerne på dette område.

Der er i de senere år gjort betydelige fremskridt med hensyn til elektronisk udveksling af socialsikringsoplysninger mellem institutionerne. Kommissionen og medlemsstaterne er også begyndt at arbejde på at forbedre samspillet mellem mennesker/virksomheder og socialsikringsinstitutioner, arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere, strømline procedurerne og mindske den administrative byrde for alle involverede parter.

2.2.1 Mere effektiv behandling af grænseoverskridende sager om social sikring mellem institutionerne: EESSI-systemet

¹⁴ [Forordning \(EU\) 2018/1724](#) om oprettelse af en fælles digital portal, der giver adgang til oplysninger, procedurer og bistands- og problemløsningstjenester, og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012.

¹⁵ Disse procedurer omfatter situationer, der er relevante for at arbejde, studere, gå på pension, flytte til et andet land eller drive virksomhed (både i en national og grænseoverskridende sammenhæng), hvor procedurer såsom registrering af en bil eller ansøgning om pension er fuldt digitaliseret, og behovet for papirarbejde fjernes.

¹⁶ https://europa.eu/youreurope/index_da.htm.

¹⁷ Forslag til forordning om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 for så vidt angår fastlæggelse af en ramme for en europæisk digital identitet. I 29. juni 2023 nåede Europa-Parlamentet og Rådet til foreløbig politisk enighed om dette forslag.

¹⁸ Forslag til forordning om foranstaltninger til sikring af et højt niveau af interoperabilitet i den offentlige sektor i hele Unionen.

Som krævet i EU-reglerne om koordinering af de sociale sikringsordninger¹⁹ er **systemet til elektronisk udveksling af oplysninger vedrørende socialsikring (EESSI)** udviklet til at sikre hurtig og sikker udveksling af oplysninger mellem socialsikringsinstitutioner i hele Europa og erstatte papirbaseret kommunikation.

EESSI-projektet blev iværksat i 2008, og siden det blev lanceret i 2019 har EESSI sikret en hurtigere, mere effektiv og mere nøjagtig behandling af sager inden for de sociale sikringsområder og -grene, der er omfattet af EU's koordineringsregler (såsom fastlæggelse af, hvilken lovgivning der finder anvendelse, sygdom, arbejdsulykker, pensioner, arbejdsløshed og familieydelse).

Målet er at lette beskyttelsen af socialsikringsrettigheder på tværs af grænserne ved at muliggøre hurtigere behandling af sager, beregning og udbetaling af ydelser (f.eks. pensionsrettigheder for personer, der har arbejdet i flere lande, familie- og arbejdsløshedsydelse).

Systemet standardiserer informationsudvekslingen og forbedrer effektiviteten af socialsikringsprocesserne og det administrative samarbejde mellem landene og deres sociale sikringsinstitutioner, uden at det berører nogen af de specifikke funktioner i de grundlæggende nationale sociale sikringsordninger.

Erfaringerne med EESSI har vist, hvor kompliceret det er at digitalisere grænseoverskridende processer, som involverer tusindvis af sociale sikringsinstitutioner og alle sociale

¹⁹ Se artikel 78 og 79 i forordning (EF) nr. 883/2004 og artikel 4 og 95 i forordning (EF) nr. 987/2009.

sikringsgrene. På trods af medlemsstaternes vilje, tid og investeringer til at udforme, udvikle og udrulle en storstilet digital løsning til koordinering af de sociale sikringsordninger i hele EU går fremskridtene på EU-plan langsomt²⁰.

Selv om EESSI nu anvendes i alle 32 deltagende lande og allerede strømmer sagsbehandlingen til gavn for personer, der flytter rundt i EU, mangler nogle lande stadig at afslutte deres nationale gennemførelse af systemet. Dette drejer sig navnlig om godtgørelse af udgifter til sundhedspleje mellem landene. Indtil dette er sket, skal der anvendes alternative kommunikationsmetoder uden for systemet til de pågældende processer. Det betyder, at de 13 lande, der allerede har gennemført EESSI fuldt ud²¹, stadig er nødt til at have parallelle, papirbaserede processer for at kunne gennemføre transaktioner med de lande, der endnu ikke er klar.

Fuldførelsen af den fulde udrulning af EESSI er en prioritet²². Kommissionen hjælper fortsat medlemsstaterne med gennemførelsen. Den samarbejder med dem om at forbedre systemet og dets processer.

Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed (ELA) vil også bidrage til at støtte brugen af EESSI²³. Den planlægger at iværksætte et program for gensidig læring og forståelse med henblik på en mere effektiv anvendelse af EESSI-systemet.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at fremskynde gennemførelsen af EESSI, så systemet er fuldt gennemført senest ved udgangen af 2024.

Kommissionen opfordrer Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed til:

- at lancere et program for gensidig læring og forståelse for EESSI i 2024.

Kommissionen vil:

- samarbejde med medlemsstaterne om at øge deres indsats for at gennemføre systemet og sørge for kvartalsvis overvågning og rapportering af disse bestræbelser på Europa-webstedet²⁴.

Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne:

- fortsætte med at forbedre driften og vedligeholdelsen af EESSI for yderligere at lette de sociale sikringsinstitutioners anvendelse heraf.

2.2.2 Fremme af mobile borgeres interaktion med nationale myndigheder i hele Europa: ESSPASS-initiativet

Selv om det er af afgørende betydning at forbedre den elektroniske udveksling af oplysninger

²⁰ Siden projektets start i 2008 er der ud over nationale ressourcer blevet stillet mere end 120 mio. EUR til rådighed fra EU-budgettet til støtte for udviklingen af EESSI.

²¹ 13 lande kan udveksle oplysninger elektronisk inden for alle socialsikringssektorer og med alle institutioner: BG, DK, EE, FR, CY, LV, HU, MT, PT, SE og IS, NO og UK.

²² Når EESSI er gennemført fuldt ud, kan det effektivt støtte arbejdskraftens mobilitet på tværs af grænserne og dermed bidrage til at gøre arbejdsmarkedet mere modstandsdygtigt over for den økonomiske cyklus: [OECD Economic Survey: Euro Area 2021](#) OECD Publishing, Paris.

²³ Betragtning 19 og artikel 7, stk. 3, i [forordning \(EU\) 2019/1149 om oprettelse af en europæisk arbejdstilsynsmyndighed](#).

²⁴ Elektronisk udveksling af information om social sikring (EESSI) — Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion — Europa-Kommissionen (europa.eu).

om social sikring mellem institutionerne, er det kun det første skridt. Digitaliseringen kommer alle til gode, herunder især borgere og virksomheder, så det bliver lettere for dem at udøve deres rettigheder i det indre marked ved at strømline procedurerne og mindske den administrative byrde.

Med henblik herpå bebudede handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder²⁵ lanceringen af pilotprojektet om **det europæiske socialsikringspas (ESSPASS)** med henblik på at undersøge mulighederne for en digital løsning til kontrol af borgernes dokumenter om ret til social sikring i andre EU-lande (dvs. personbårne dokumenter, herunder det europæiske sygesikringskort). Formålet er at gøre det lettere for folk at udøve deres sociale sikringsrettigheder, når de rejser til, flytter til og arbejder i en anden medlemsstat. Det bør også forenkles procedurerne for virksomheder, f.eks. når de sender deres ansatte ud for midlertidigt at arbejde i udlandet (dvs. udstationering af arbejdstagere).

EESSI tillader kun udveksling mellem socialsikringsinstitutioner, men ESSPASS vil hjælpe personer, der rejser eller flytter til et andet EU-land, eller virksomheder, der driver virksomhed i udlandet, til at kunne interagere digitalt med socialsikringsinstitutioner og andre offentlige organer såsom arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere, når det er nødvendigt.

ESSPASS vil bygge på relevante digitale EU-initiativer. Webstedet Dit Europa vil give borgere og virksomheder mulighed for at anmode om de dokumenter til koordinering af de sociale sikringsordninger, der skal digitaliseres i henhold til forordningen om den fælles digitale portal. Rammen for den europæiske digitale identitet og EU's standardiserede digitale tegnebøger vil, når den er gennemført, også blive anvendt til at identificere mobile borgere, lagre og dele digitale personbårne dokumenter, herunder EU-sygesikringskortet.

ESSPASS vil supplere dette ved at gøre det muligt for socialsikringsinstitutioner, arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere at kontrollere i realtid, om dokumenterne er gyldige, eller om der er sket ændringer.

Eksempler på rejser

Takket være EU-reglerne vil du, hvis du befinder dig midlertidigt i udlandet, og du har brug for sundhedspleje, blive behandlet på samme betingelser og med samme omkostninger som de lokale. Lægen vil bede dig vise dit europæiske sygesikringskort. De nationale myndigheder vil derefter tage sig af godtgørelsen. Det kan dog ske, at du glemmer eller mister dit kort. Der kan også opstå visse problemer, da hospitalet ikke kan kontrollere gyldigheden af det europæiske sygesikringskort (i tvivlstilfælde kan der f.eks. være behov for yderligere udvekslinger mellem de relevante institutioner i medlemsstaterne).

- Inden Živa tager på ferie i Spanien, bør hun anmode om det digitale EU-sygesikringskort fra sin sygesikringsinstitution i Slovenien. For at gøre dette besøger hun webstedet Dit Europa (dvs. den fælles digitale portal), som omdirigerer hende til hendes institutions websted.
- Institutionen udsteder det digitale EU-sygesikringskort.
- Živa gemmer det i sin digitale tegnebog (dvs. EU's fremtidige digitale ID-tegnebog). Hun behøver ikke længere at medbringe det fysiske kort.
- Hvis Živa har brug for lægebehandling, vil hun på sin ferie fremvise det europæiske sygesikringskort på hospitalet for at bevise, at hun er dækket i Slovenien.
- Gennem ESSPASS kan hospitalet i realtid kontrollere, at det europæiske sygesikringskort er gyldigt (dvs. at det er udstedt af en kompetent institution og endnu

²⁵

Handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder.

ikke er udløbet). Dette øger tilliden til brugen af det europæiske sygesikringskort og mindsker risikoen for, at sundhedstjenesteyderen afviser det.

Ifølge EU-reglerne skal du, hvis du har en virksomhed og ønsker at sende en medarbejder ud for at arbejde midlertidigt i udlandet (dvs. en udstationeret arbejdstager), anmode om en attestering af den socialsikringslovgivning, der gælder for arbejdstageren/den udstationerede arbejdstager (dvs. det personbårne A1-dokument). I modtagerlandet kan tilsynsmyndighederne bede den udstationerede arbejdstager om at vise denne attest. I nogle tilfælde kan myndighederne være i tvivl om dokumentets gyldighed, og der kan være behov for yderligere udvekslinger mellem myndighederne.

- Yiannis har en virksomhed og ønsker at sende sin medarbejder, Georgios, til Italien for at arbejde der i en periode. Yiannis anmoder den kompetente græske institution om det digitale personbårne A1-dokument. Han besøger webstedet Dit Europa, som omdirigerer ham til institutionens nationale websted.
- Den nationale socialsikringsinstitution kontrollerer anmodningen og udsteder, hvis betingelserne er opfyldt, det digitale dokument, der stilles til rådighed for Yiannis og Georgios.
- Georgios gemmer dokumentet i sin digitale tegnebog (dvs. EU's fremtidige digitale ID-tegnebog).
- Den græske socialsikringsinstitution informerer samtidig den italienske om udstationeringen via EESSI.
- En italiensk arbejdsinspektør, Nicola, beder Georgios om at vise sit personbårne A1-dokument.
- Ved hjælp af ESSPASS udfører Nicola en realtidskontrol af dokumentet. Dette gør det muligt at kontrollere dokumentets gyldighed, hvilket øger tilliden.

En potentiel ESSPASS-løsning skal være i fuld overensstemmelse med EU's

databeskyttelseslovgivning, navnlig den generelle forordning om databeskyttelse²⁶, og sikkerhedsreglerne. Enhver behandling af personoplysninger kræver et retsgrundlag, herunder situationer, hvor oplysninger, der allerede er indsamlet og behandlet, skal videregives/gøres tilgængelige for andre offentlige og private parter. Desuden bør kun data, der er strengt nødvendige for at kontrollere rettighederne, behandles og gøres tilgængelige for de relevante nationale myndigheder og betroede interessenter (f.eks. sundhedstjenesteyderen, for så vidt angår det europæiske sygesikringskort). Løsningen skal også opfylde tilgængelighedskravene²⁷ og være inklusiv for alle mennesker — navnlig personer med handicap, ældre og personer, der mangler digitale færdigheder.

ESSPASS-pilotprojektet startede i 2021 med en første fase af pilotaktiviteter, der blev iværksat med den italienske socialsikringsinstitution "Istituto Nazionale della Previdenza Sociale", som fokuserede på digitalisering af procedurerne for det personbårne A1-dokument. Siden fulgte 13 andre medlemsstater efter denne første fase, hovedsagelig som observatører. Resultaterne viste, hvordan ESSPASS kan bidrage til at forenkle tilværelsen for mobile borgere og virksomheder, der leverer tjenester i udlandet, herunder små og mellemstore virksomheder, ved at strømline procedurerne og reducere de administrative byrder²⁸.

Som opfølgning på denne første fase gennemfører to konsortier af institutioner i medlemsstaterne ESSPASS-aktiviteter og afprøver yderligere udstedelse og kontrol af det personbårne A1-dokument og det europæiske sygesikringskort²⁹ under programmet for et digitalt Europa.

Kommissionen vil fortsat støtte disse konsortier i deres aktiviteter og bidrage til at sikre, at de er på linje med andre af EU's digitale initiativer.

I hele pilotprojektet, som vil blive afsluttet senest i 2025, og i lyset af en potentiel storstilet udrulning af den digitale løsning i hele Europa er det afgørende, at medlemsstaterne fortsat træffer de nødvendige politiske og økonomiske foranstaltninger.

Kommissionen opfordrer alle medlemsstater til:

- at tilslutte sig de to konsortier af institutioner i medlemsstaterne, der afprøver den digitale udstedelse og kontrol af personbårne A1-dokumenter og EU-sygesikringskortet.

Kommissionen vil:

²⁶ [Forordning \(EU\) 2016/679](#) om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

²⁷ Se navnlig direktiv (EU) 2016/2102 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer og direktiv (EU) 2019/882 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenesteydelser, navnlig bilag I.

²⁸ Resultaterne blev fremlagt på konferencen om digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger og arbejdskort. Respondenterne i spørgeskemaet fra konferencen mente, at ESSPASS i væsentlig grad ville bidrage til at mindske hindringerne for den frie bevægelighed og arbejdskraftens mobilitet (56 %) og forenkle procedurerne for: borgere og arbejdstagere (63 %), institutioner, arbejdstilsyn og sundhedstjenesteydere (66 %) og virksomheder (52 %). De mente også, at det vil bidrage til at mindske fejl og socialt bedrageri (61 %).

²⁹ Medlemsstaternes institutioner i konsortiet inden for rammen for den europæiske digitale identitet (AT, BE, CZ, DK, DE, IE, IT, NL, PL, PT, ES, SE) arbejder på at anvende EU's digitale ID-tegnebøger til det personbårne A1-dokument og det europæiske sygesikringskort (blandt andre use cases). Medlemsstaternes institutioner i konsortiet under [den europæiske infrastruktur for blockchaintjenester](#) (AT, BE, DE, IT) er i færd med at undersøge mulighederne for at anvende denne infrastruktur og blockchain til udveksling af digitale dokumenter.

- ud over samfinansieringen bistå konsortierne og yde teknisk ekspertise, indtil de har afsluttet deres aktiviteter i 2025
- som opfølgning på konsortiernes igangværende pilotaktiviteter træffe afgørelse om de næste skridt, herunder muligheden for at anvende en ESSPASS-løsning i alle EU-lande, og om dette vil kræve en lovgivningsmæssig ramme.

2.3. Andre initiativer til fremme af fri bevægelighed, arbejdskraftens mobilitet og håndhævelse af arbejdsretten

Flere andre systemer og værktøjer, der støtter arbejdskraftens mobilitet, social beskyttelse, grænseoverskridende sundhedsydelse og håndhævelse af arbejdsretten, er i øjeblikket ved at blive udviklet. De supplerer EESSI og ESSPASS og har til formål yderligere at lette borgernes og arbejdstagernes mobilitet, forenkle de administrative procedurer for mennesker, virksomheder og nationale myndigheder og varetage arbejdstagernes rettigheder.

<p>Pension</p> 	<p>Med støtte fra Kommissionen er der ved at blive udviklet en europæisk sporingstjeneste, som indeholder oplysninger om mobile arbejdstageres pensionsrettigheder i de medlemsstater, hvor de har arbejdet, på ethvert tidspunkt i deres karriere. Dette bygger på de eksisterende nationale sporingssystemer. Målet er at sætte folk i stand til at træffe informerede beslutninger om deres karriere og opsparingsbehov for at sikre, at de har en tilstrækkeligt stor pension.</p>
<p>Udstationering af arbejdstagere³⁰</p> 	<p>Kommissionen og medlemsstaterne arbejder på en fælles elektronisk formular til erklæringen om udstationering af arbejdstagere (e-erklæring). Formålet med e-erklæringen er at mindske den administrative byrde for virksomhederne og lette udvekslingen af oplysninger med de kompetente myndigheder i medlemsstaterne og samtidig bidrage til at bekæmpe svig og misbrug.</p>
<p>Grænseoverskridende sundhedsydelse</p>	<p>Under det kommende europæiske sundhedsdataområde³¹ sigter Kommissionen og medlemsstaterne mod at opnå fuld udnyttelse af den digitale infrastruktur MyHealth@EU i hele Europa til udveksling af e-recepter, patientresuméer,</p>

³⁰ [Direktiv \(EU\) 2014/67 om ændring af direktiv 96/71/EF om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser.](#)

³¹ [Forslag til forordning om det europæiske sundhedsdataområde.](#)

laboratorieresultater, udskrivningsrapporter fra hospitaler og medicinske billeder. Dette kan bidrage til at forenkle de administrative procedurer i forbindelse med godtgørelse af udgifter til grænseoverskridende sundhedsydelser³². Her i 2023 anvendes MyHealth@EU allerede i 11 medlemsstater med e-recept- og patientresumétjenester.

Arbejdsret og arbejdsvilkår

EU's arbejdsmarkedsparter i bygge- og anlægssektoren vil i 2023-25 med finansiell støtte fra Kommissionen gennemføre et projekt for at undersøge potentialet for interoperabilitet mellem arbejds- og sociale identitetskort fra forskellige lande. Målet er at lette håndhævelsen af arbejdsretten og arbejdsvilkårene, forbedre gennemsigtigheden og sikre fair arbejdskraftmobilitet.

3. Digital udvikling i medlemsstaterne skal sikre effektive grænseoverskridende socialsikringsprocesser

EU's og medlemsstaternes indsats skal gå hånd i hånd for, at digitaliseringen af koordineringen af de sociale sikringsordninger skal lykkes.

Alle medlemsstater undersøger mulighederne for at strømline processerne og skabe en mere effektiv levering af tjenester, selv om der fortsat er store forskelle i fremskridtene i Europa og på tværs af de forskellige nationale socialsikringssektorer³³.

Mange lande er begyndt at digitalisere forvaltningen og leveringen af social beskyttelse gennem forenklede digitale one-stop-portaler, automatiserede processer (herunder for adgang til visse ydelser), pensionssimulatorer og forudfyldte ansøgningsskemaer. Denne **udvikling på nationalt plan** forbedrer ikke blot tilgængeligheden og effektiviteten af de nationale sociale beskyttelses- og sikringssystemer, men er **en forudsætning for en mere effektiv digitalisering af de grænseoverskridende sociale sikringsprocesser**. De bidrager også til at forbedre EESSI-systemets funktion og behandlingen af sager.

Medlemsstaterne skal sikre, at deres nationale websteder, mobilapplikationer og onlinegrænseflader med offentligheden på socialsikringsområdet overholder EU's tilgængelighedskrav for personer med handicap³⁴.

Eksempler på nationale digitale initiativer

Disse tiltag omfatter anvendelse af digitale løsninger til at fremskynde udstedelsen af personbårne A1-dokumenter og kontrollere de relevante oplysninger med henblik på at

³² Under [direktiv 2011/24/EU](#) om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser,

³³ Nogle af de medlemsstater, der besvarede spørgeskemaet til en arbejdsgruppe om digitalisering vedrørende koordinering af de sociale sikringsordninger (den 8. marts 2023), fremhævede de risici og udfordringer, der er forbundet med de forskellige grader af digitalisering og automatisering på socialsikringsområdet på tværs af medlemsstaterne.

³⁴ Se fodnote 34 ovenfor.

afgøre, hvilken socialsikringslovgivning der finder anvendelse, således som den franske institution URSAFF og det belgiske nationale socialsikringskontor har gjort. I Belgien behandles f.eks. 80 % af ansøgningerne uden menneskelig indgriben, og personbårne A1-dokumenter udstedes inden for 24 timer. Denne udvikling forbedrer også nøjagtigheden af beslutningerne og rigtigheden af oplysningerne i dokumenterne.

Nogle medlemsstaters institutioner har indført fuldautomatiske processer for tildeling af ydelser. Det gælder f.eks. den polske socialsikringsinstitution (ZUS) og dens automatiske software til tildeling af familieydelser og den belgiske Crossroads Bank for Social Security.

Det italienske Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) anvender datamining og kunstig intelligens til at opdage og forebygge tilfælde af svig eller fejl i forbindelse med tildeling af sociale sikringsydelser.

Medlemsstaterne har udvist øget interesse for bilateral og multilateral udveksling af oplysninger og sammenkobling af databaser med relevans for social sikring (f.eks. den løsning, som Finland og Estland har indført for at automatisere dataudvekslingen mellem deres nationale folkeregistre).

Ud over den fulde gennemførelse af EESSI-systemet (elektronisk udveksling af oplysninger om social sikring), som er en prioritet, bør medlemsstaterne fortsat investere i digitaliseringen af deres sociale sikringsordninger, også med henblik på at sikre gnidningsløse digitale oplevelser for mobile borgere og virksomheder. For at støtte denne proces er der forskellige EU-finansieringsinstrumenter til rådighed, f.eks. programmet for et digitalt Europa (DIGITAL)³⁵, InvestEU, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, instrumentet for teknisk støtte (TSI)³⁶ og Den Europæiske Socialfond Plus³⁷. Foranstaltninger, der har til formål at digitalisere offentlige tjenester og modernisere processer i den offentlige forvaltning, findes i alle nationale genopretnings- og resiliensplaner, og mindst 20 % af planens samlede ressourcer skal afsættes til digitale mål.

Udvekslingen af bedste praksis vedrørende nationale værktøjer og løsninger bør lettes. I betragtning af sit mandat kan Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed (ELA) støtte dette ved at hjælpe med at opbygge et praksisfællesskab og fremme regelmæssig udveksling af erfaringer mellem de nationale forvaltninger.

Til støtte for medlemsstaternes indsats opfordrer Kommissionen Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed til:

- at indsamle god praksis i 2024 og gennem særlige workshoper fremme en regelmæssig udveksling mellem nationale myndigheder om digitale værktøjer inden for social sikring, herunder grænseoverskridende tjenester
- på grundlag af resultaterne af denne øvelse at analysere nationale digitale løsninger, der dækker alle sociale sikringsgrene, de nationale systemers digitale modenhed og

³⁵ DIGITAL har et budget på 7,5 mia. EUR i løbende priser for 2021-2027, som omfatter 1,1 mia. EUR til at sikre en fornuftig anvendelse af digitale teknologier i hele økonomien og samfundet.

³⁶ Se f.eks.: https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/labour-market-social-protection-and-migration/strengthening-administrative-capacity-italian-national-institute-social-security_en.

³⁷ Flere lande anvender disse instrumenter til at støtte initiativerne til digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger (f.eks. Den Europæiske Socialfond Plus for EESSI og genopretnings- og resiliensfaciliteten og DIGITAL for ESSPASS-pilotprojektet).

tilgængelige ressourcer på nationalt plan. Dette vil danne grundlag for en indsats for bedre at målrette investeringerne og støtte dem, der halter bagefter.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at afslutte den fulde gennemførelse af EESSI-systemet og digitaliseringen af de tre procedurer for koordinering af de sociale sikringsordninger i bilag II til forordningen om den fælles digitale portal
- at sikre, at man senest i 2025 også kan anmode om og få adgang til andre personbårne dokumenter online inden for områderne sygdom, arbejdsulykker og erhvervs sygdomme og arbejdsløshedsunderstøttelse ud over dem, hvor procedurene skal digitaliseres i henhold til forordningen om den fælles digitale portal
- at fastholde investeringerne i automatisering af processer til behandling af nationale og grænseoverskridende sager inden for social sikring og social beskyttelse, samtidig med at der arbejdes hen imod yderligere interoperabilitet mellem de nationale sociale sikringsordninger
- at øge indsatsen for senest i 2030 at opfylde målene for det digitale årti om, at 100 % af de vigtigste offentlige tjenester skal være tilgængelige online, herunder inden for social sikring, og at 100 % af befolkningen skal have adgang til elektroniske identifikationsmidler (eID), som skal anvendes til de vigtigste offentlige tjenester i hele EU, herunder til social sikring.

Kommissionen opfordrer desuden Europa-Parlamentet og Rådet til:

- hurtigt at nå til enighed om revisionen af EU's regler om koordinering af de sociale sikringsordninger. Kommissionen vil fortsat støtte medlovgiverne i at nå dette mål.

4. På vej mod et mere digitalt integreret system til koordinering af de sociale sikringsordninger

I de seneste år har Kommissionen og medlemsstaterne opbygget grundlaget for et moderne og digitaliseret system til koordinering af de sociale sikringsordninger, både hvad angår udveksling mellem myndigheder på tværs af grænserne og levering af tjenester til borgere og virksomheder.

Det er afgørende at fortsætte dette arbejde og sætte skub i processen hen imod mere borger- og erhvervsvenlige, indbyrdes forbundne og interoperable sociale sikringsordninger. Dette kræver i høj grad politisk styring, engagement og investeringer samt en mere langsigtet vision.

Målet er at muliggøre en gnidningsløs og sikker informationsstrøm på tværs af grænserne, at gøre adgangen til sociale sikringstjenester hurtigere og enklere for borgere og virksomheder og ikke at pålægge dem yderligere byrder, når de bruger disse tjenester i hele EU.

For at opnå dette og gennemføre en borger- og virksomhedscentreret tilgang vil der være behov for en mere integreret dataudveksling mellem de sociale sikringsordninger med yderligere **interoperabilitet** — i overensstemmelse med forslaget til forordning om et interoperabelt

Europa³⁸, **automatisering, standardisering** af socialsikringsdata og **direkte adgang** til den oprindelige datakilde³⁹.

En sådan integreret tilgang vil strømline de administrative processer, reducere papirarbejde og manuelle opgaver og muliggøre en mere effektiv ressourceallokering. Interoperabilitet vil gøre det muligt for de nationale myndigheder at integrere data fra flere kilder og sikre, at nøjagtige og ajourførte oplysninger deles på tværs af systemerne. En sådan interoperabel udveksling er også nødvendig med systemer, der omfatter mobile arbejdstagere, som ikke er omfattet af EU's regler om koordinering af de sociale sikringsordninger, f.eks. personale i internationale organisationer og EU-institutioner og andre organer. Automatiserede systemer kan hjælpe myndighederne med at opdage mønstre for svigagtig aktivitet, der involverer flere steder i forskellige lande. Dette vil føre til omkostningsbesparelser og sikre, at fordelene når ud til dem, der reelt har brug for dem, og at personer beskyttes effektivt.

Det vil være lettere for folk at få adgang til tjenester og modtage ydelser, hvilket sparer tid og kræfter. Virksomheder, der leverer tjenester i udlandet, vil drage fordel af lettere processer og øget datanøjagtighed.

For at støtte en gnidningsløs oplevelse af arbejdskraftmobilitet på tværs af grænserne — både fysisk og "virtuelt" — for mennesker, virksomheder og nationale myndigheder er det vigtigt at handle ud over det sociale sikringsområde og **fremme tværsektoriel interoperabilitet**⁴⁰. Dette vil kræve en undersøgelse af de forskellige processer, der ikke blot regulerer koordineringen af de sociale sikringsordninger, men også udstationering af arbejdstagere, grænseoverskridende sundhedsydelse og samspillet mellem koordinering af de sociale sikringsordninger og arbejdsret, skatte⁴¹- og selskabsret. Målet er at skabe større klarhed, forenkle de administrative procedurer og undersøge synergier mellem digitale løsninger, der er udviklet i de forskellige sektorer⁴².

I forbindelse med enhver fremtidig løsning er man nødt til nøje at tage stilling til behovene, merværdien og de forventede virkninger — herunder finansielle — af indførelsen af yderligere interoperabilitet, tekniske krav og fælles standarder for udveksling af data. Der bør tages hensyn til nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet samt juridiske og organisatoriske spørgsmål.

Det vil også være nødvendigt at tage fat på udfordringerne med hensyn til privatlivets fred og databeskyttelse, navnlig når der gives mulighed for yderligere datadeling. Tilsvarende vil der,

³⁸ Grænseoverskridende interoperabilitet bidrager til bedre forbundne tjenester og vil føre til omkostningsbesparelser for borgere og virksomheder, der kommunikerer med de offentlige forvaltninger. Omkostningsbesparelserne vurderes at være mellem 5,5 og 6,3 mio. EUR for borgerne og 5,7 og 19,2 mia. EUR for virksomheder, der kommunikerer med de offentlige myndigheder — [arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene](#).

³⁹ Behovet for yderligere interoperabilitet, standardisering af data og automatisering blev nævnt af mange interessenter på konferencen om digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger og arbejdskort og i arbejdsgruppen om digitalisering.

⁴⁰ 80 % af respondenterne i spørgeskemaet til konferencen om digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger og arbejdskort mente, at EU og medlemsstaterne bør investere mere i i) grænseoverskridende interoperabilitet, der dækker beslægtede politikområder, og ii) automatisering.

⁴¹ Kommissionen arbejder på metoder til at lette gennemførelsen af skatteydernes rettigheder og forenkle de skattemæssige forpligtelser som bebudet i [skattehandlingsplanen](#) for en retfærdig og enkel beskatning til støtte for genopretningsstrategien.

⁴² F.eks. indeholder artikel 4 i Kommissionens [forslag til direktiv](#) om yderligere udvidelse af anvendelsen af digitale værktøjer og processer i EU's selskabsret bestemmelser om en vurdering af den potentielle interoperabilitet mellem [systemet til sammenkobling af selskabsregistre](#) (BRIS) og andre systemer, f.eks. inden for beskatning og social sikring. BRIS giver gratis adgang til selskabsoplysninger på alle EU-sprog, der indsamles direkte fra de nationale selskabsregistre.

når der anvendes algoritmer eller kunstig intelligens, være behov for effektive sikkerhedsforanstaltninger, herunder for at beskytte enkeltpersoner mod risikoen for forudindtaget og forskelsbehandling.

Der vil regelmæssigt være udvekslinger på højt plan med medlemsstaterne for at drøfte de vigtigste foranstaltninger, der skal træffes, og for at overvåge og evaluere fremskridtene.

Kommissionen vil:

- iværksætte en undersøgelse i 2024 om den videre udvikling på længere sigt inden for digitalisering af koordineringen af de sociale sikringsordninger, som bl.a. vil:
 - analysere behov, omkostninger og fordele ved at etablere yderligere interoperabilitet i national sammenhæng og på tværs af grænser og sektorer — på grundlag af input fra Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed, medlemsstaterne, socialsikringsinstitutioner, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter
- undersøge muligheden for yderligere forenkling og strømlining af procedurerne for fri bevægelighed for personer og arbejdstagere i EU med henblik på at opnå en gnidningsløs digital oplevelse
- en gang om året tilrettelægge møder på højt plan med medlemsstaterne for at drøfte og støtte gennemførelsen af yderligere digitalisering, standardisering og automatisering inden for koordinering af de sociale sikringsordninger, fremme af den frie bevægelighed og arbejdskraftens mobilitet, herunder øget interoperabilitet med andre relevante sektorer.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og alle interessenter til:

- aktivt at bidrage til at nå målet om et mere digitalt integreret system til koordinering af de sociale sikringsordninger ved fortsat at investere i digitaliseringsindsatsen på nationalt plan under behørig hensyntagen til udviklingen på EU-plan og i andre medlemsstater.

5. Konklusioner

Digitaliseringen letter borgernes udøvelse af deres sociale sikringsrettigheder på tværs af grænserne, mindsker hindringerne for den frie bevægelighed og arbejdskraftens mobilitet og gør det dermed lettere for dem at flytte rundt i EU for at rejse, bo, arbejde og studere i andre medlemsstater. Den bidrager også til at forebygge svig og lette den administrative byrde for virksomheder, der leverer tjenesteydelser i udlandet, ved at forenkle procedurerne. Dette stimulerer i sidste ende bæredygtig vækst og forbedrer konkurrenceevnen.

Der er gjort betydelige fremskridt i de seneste år, men for at nå målet om en gnidningsløs oplevelse uden yderligere byrder for mobile borgere og virksomheder er det vigtigt at optrappe indsatsen på EU-plan og nationalt plan i retning af mere automatiserede, interoperable og integrerede nationale sociale sikringsordninger.

Kommissionen vil vejlede og støtte medlemsstaterne og de nationale forvaltninger i deres bestræbelser på at fremskynde den digitale omstilling i hele Europa.

Medlemsstaternes fortsatte engagement og yderligere politiske og økonomiske foranstaltninger er fortsat en forudsætning for at opbygge et mere digitalt Europa, herunder inden for koordinering af de sociale sikringsordninger for at støtte fri bevægelighed og fair

arbejdskraftmobilitet.

Alle billeder © Images © stock.adobe.com